

Հաստատում եմ՝

Դպրոցի տնօրեն՝

/Բ.Գալստյան/

2023-2024 ուստարի

ՀՀ Արմավիրի մարզ «Բաղրամյանի
միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ

Ես և շրջակա աշխարհը

IV Բ դասարան

Շաբաթական 2 ժամ × 34 շաբ. = 68 դ/ժ

Դասվար՝ Հ. Շերոյան

Քնարկվել է մասնախմբի թիվ 1 նիստում

Մասնախմբի նախագահ՝

/ԳԱվագյան/

Ստուգված է:

Ուսումնական գծով փոխտնօրեն՝

/Ռ. Գասպարյան/

Ես և շրջակա աշխարհը
IV բ դասարան
Շաբաթական 2 ժամ
Տարեկան 68 ժամ

Դասագրքի հեղինակներ՝ Ա. Հովսեփյան, Գ. Հովհաննիսյան, Ն. Տողանյան, Լ. Ավագյան

Ժամ	Էջ	Թեմա Երկրագնդի բնությունը	Դասա ժամ
Նպատակ		<ul style="list-style-type: none"> • Ամրապնդել ջրի կարևորության գաղափարը՝ տարբերելով մաքուր և աղտոտված ջուրը՝ նշելով, թե ինչու է աղտոտված ջուրը վնասակար բույսերի, կենդանիների և մարդկանց համար: • Բացատրել, որ կենդանիները և բույսերը ինչպես են ստանում իրենց սնունդը: • Ամրապնդել Երկրի պտույտի և դրանով պայմանավորված պարբերական փոփոխությունների մասին: • Նախնական գիտելիքներ ձևավորել մթնոլորտի և դրա նշանակության շուրջ: • Ծանոթացնել երկրի գնդաձև մոդելին, գլոբուսին և քարտեզին՝ ցույց տալով մայրցամաքներն ու օվկիանոսները: • Նախնական գիտելիքներ ձևավորել հողի կազմության, երկրի մակերևույթի հիմնական ձևերի, ռելիեֆի տարբեր ձևերի շուրջ: 	
Վերջնարդյունքներ		<ul style="list-style-type: none"> • Նկարագրի Արեգակնային համակարգը՝ մոլորակները, Երկիրը, լուսինը, դիտարկի Արեգակի լույսը, ջերմությունը՝ որպես Երկրի վրա կյանքի պահպանման կարևորագույն գործոն: • Բացատրի, որ երկրագունդը շրջապատված է մթնոլորտով և ներկայացնի, թե ինչ կենսական նշանակությունը ունի այն : • Գլոբուսի և քարտեզի վրա ցույց տա մայրցամաքներն ու օվկիանոսները: • Տարբերակի երկրի մակերևույթի հիմնական ձևերը, նկարագրի իր շրջապատի ռելիեֆի տարբեր ձևերը՝ տափարակ, բլուր, սար, լեռ, գետ, լիճ, ծով: • Նկարագրել, որ բնության մեջ կենդանիներն ու բույսերը դասակարգվում են ըստ տարբեր բնութագրերի, բերել տարբեր դասակարգումների օրինակներ: • Դիտարկել և նկարագրել բույսերի հիմնական մասերը, աճի գործընթացը, կյանքի համար անհրաժեշտ պայմանները: • Բացատրել, թե մարդը, կենդանիները, բույսերը որտեղից են ստանում իրենց սնունդը, 	

		<p>անման շղթաների օրինակներ բերել:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Բնութագրել անկենդան փնտրությունը՝ որպես կենդանիների, բույսերի և մարդկանց բնակության միջավայր: • Ներկայացնել ջրի կենսական նշանակությունը, ջրի պաշարների սահմանափակությունը, ջրի տնտեսման անհրաժեշտությունը: • Ներկայացնել մարդու գործունեության ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մեկնաբանել բնության աղտոտվածության և առողջության միջև կապը: • Բացատրել, թե ինչու է աղտոտված ջուրը վնասակար կենդանի օրգանիզմների համար: 	
1.	3-4	Դաս 1 Երկիրը մեր քնդհանուր տունն է	1
2.	5-6	Դաս 2 Մեր մոլորակի բնության բազմազանությունը	1
3.	7-11	Դաս 3 Մայրցամաքներ և օվկիանոսներ	1
4.	12-13	Դաս 4 Հարթավայրեր, բլուրներ, լեռներ	1
5.	14-15	Դաս 5 Երկրի օդային հագուստը:	1
6.	17-18	Դաս 6 Օդը պետք է մաքուր լինի	1
7.	19-22	Դաս 7 Մեզ սնող հողը	1
8.	23-27	Դաս 8-9 Ջուրը բնության մեջ	1
9.	28-31	Դաս 10 Աղբյուր, գետ, լիճ	1
10.	31-32	Դաս 11 Ջուրը պետք է մաքուր լինի	1
11.	33-35	Դաս 12 Ապարներ և օգտակար հանածոներ	1
12.	36-38	Դաս 13 Երկրագնդի բույսերն ու կենդանիները	1
13.	39-40	Դաս 14 Փոխադարձ կապերը բնության մեջ:	1
14.		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք 1	1
15.		Դաս 15 Թեմայի ամփոփում: Կրկնություն	1
		Թեմա՝ Մեզ շրջապատող մարմինները և նյութերը	
Նպատակ		<ul style="list-style-type: none"> • Պատկերացում տալ այն մասին, որ բոլոր մարմիններն ու նյութերը կազմված են մասինկներից, որոնք անընդհատ գտնվում են շարժման և փոխազդեցության մեջ: • Ամրապնդել գիտելիքը պինդ, հեղուկ, գազային նյութերի մասին: • Ջարգացնել չափումներ կատարելու հմտությունները: • Բացատրել մեծությունների չափման միավորների միջև եղած առնչությունները: 	
Վերջնարդյունքներ		<ul style="list-style-type: none"> • Բացատրել ինչ են մարմինները, նյութերը, դրանց կազմությունը: • Դասակարգել շրջապատում եղած նյութերը՝ պինդ, հեղուկ, գազային: • Ներկայացնել, որ ջուր միակ նյութն է, որ բնության մեջ հան 	

		<p>դիպում</p> <ul style="list-style-type: none"> • է երեք վիճակներում: • Թվարկել մեծությունները, չափման միավորները և գտնել դրանց միջև եղած առնչությունները: • Ներկայացնել նյութերի բազմազանությունը և դրանց բնորոշող հատկանիշները: • Բացատրել, որ տաք և սառը մարմինները միմյանցից տարբերվում են ջերմաստիճանով: 	
16.	44-46	Դաս 16 Մարմիններ, նյութեր, մասնիկներ	1
17.	46-48	Դաս 17 Նյութերի բազմազանությունը:	1
18.		Գործնական աշխատանք 1	1
19.	49-51	Դաս 18 Ջերմաստիճան : Ջերմաչափ	1
20.	52-55	Դաս 19 Չափում և չափման միավորներ	1
		Թեմա՝ Բնությունը և մարդը	
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Նախնական գիտելիքներով ապահովել մարդու և շրջակա միջավայրի փոխազդեցության և իր կյանքում բնության դերի մասին: • Օրինակների միջոցով բացատրել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա: • Ձևավորել տարրական պատկերացումներ տնտեսության և դրա ճյուղերի մասին: • Օգնել կազմել անձնական բյուջե, գաղափար ունենալ ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին, բացատրել բարիք-փող-բարիք շղթան, կազմել անձնական բյուջե: • Ծանոթացնել բնությանը և վիրաված ստեղծագործություններին: 	
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Մեկնաբանել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա, օրինակ աղբ, գետերի աղտոտվածություն թափոնների արտանետում: • Թվել տնտեսության ճյուղերը և բնորոշել դրանք: • Բացատրել աշխատանք, արհեստ, ապրանքափոխանակություն հասկացությունները, դրանց առաջացումը: • Մեկնաբանել հնում գործածվող արհեստների անհետացման և նորերի առաջացման պատճառները: • Նշել ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին, բացատրել բարիք-փող-բարիք շղթան: • Կարողանալ կազմել անձնական բյուջե: 	
21.	56-58	Դաս 20 Աշխատանք և մասնագիտություն	1
22.	59-60	Դաս 21 Տնտեսության առաջացումը	1
23.	61-63	Դաս 22 Մարդը բնության մասնիկն է	1
24.	63-65	Դաս 23 Ինչո՞ւ և ինչպե՞ս է մարդը վերափոխում շրջակա աշխարհը	1

25.	66-70	Դաս 24 Արդյունաբերություն	1
26.	71-74	Դաս 25 Գյուղատնտեսություն	1
27.		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք 2	1
28.	75-77	Դաս 26 Տրանսպորտ	1
29.	78-80	Դաս 27 Ի՞նչ է փողը	1
30.		Ամփոփում	1
31.	81-84	Դաս 28 Ինչպես փրկել երկրագնդի բնությունը	1
32.	85-87	Դաս 29 Բնությունը մարդու ստեղծագործություններում	1
33.		Դաս 30 Թեմայի ամփոփում: Կրկնություն	1
		Թեմա՝ Մեր հայրենիքը	
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Օգնել ընդլայնել գիտելիքները Հայաստանի խորհրդանիշների, բնաշխարհի, քայաքների և գյուղերի բնակիչների, պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: • Ձևավորել սեր և պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստել հայ ինքնության ձևավորմանը: 	
Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Ճանաչել և նկարագրել ՀՀ պետական խորհրդանիշները: • Ճանաչել հայ ժողովրդի ամենահայտնի գործիչներին՝ գրողներ, գիտնականներ, նկարիչներ, ճարտարապետներ, երաժիշտներ, ազգային հերոսներ և այլ: • Մեկնաբանել, թե ինչ պարտավորություններ ունեն երկրի բոլոր քաղաքացիները իրենց հայրենիքի հանդեպ: • Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ն, ՀՀ վարչական մարզերը և մարզկենտրոնները: • Թվարկել ՀՀ մեծ քաղաքները, գետերը, լճերն ու լեռները, նկարագրել Հայաստանի բնաշխարհը, թվարկել բնության արգելոցները: • Բնութագրել հայրենիքը սիրող, խնայող և պատասխանատու վարքագիծ ունեցող քաղաքացուն, թվարկել որակները և թե ինչպես կարող են իրենք էլ նման քաղաքացի լինել: 	
34.	89-91	Դաս 31 Հայաստանն իմ հայրենիքն է Հայաստանի Հանրապետություն	1
35.	91-93	Դաս 32 ՀՀ մարզերն ու քաղաքները Գործնական աշխատանք	1
36.	94-96	Դաս 33 Մեր պետականության խորհրդանիշները	1
37.	97-99	Դաս 34 Մեր ազգային պետական տոները	1
38.	100-101	Դաս 35 Մեր հայրենիքի անցյալն ու ներկան: Տարիների հաշվումը պատմության մեջ	1
39.	102-104	Դաս 36 Նշանավոր գործիչներ և իրադարձություններ	1
40.	105-107	Դաս 37 Մշակութային արժեքներ	1
41.	108-110	Դաս 38 Մարզական նվաճումներ	1
42.	112	Դաս 39 Հարցեր և առաջադրանքներ «Մեր հայրենիքը» գլխի կրկնության համար :	1
		Թեմա՝ Տեղանքի հետազոտում: Ճանապարհորդություններ և	

		աշխարհագրական հայտնագործություններ	
Նպատակը		<ul style="list-style-type: none"> • Գաղափար տալ հորիզոնի հիմնական և միջանկյալ կողմերի մասին: • Ձևավորել քարտեզից օգտվելու նախնական կարողություններ: • Պատկերացում ձևավորել հնում եղած որոշ քաղաքակրթությունների մասին, որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության մեջ: • Ձևավորել գիտելիքներ վաղ անցյալում կատարված ճանապարհորդությունների մասին: • Ձևավորել գիտելիքներ տիեզերքում կատարվող ժամանակակից ճանապարհորդությունների մասին: 	
Վերջնարդյունքը		<ul style="list-style-type: none"> • Գլոբուսի և քարտեզի վրա ցույց տա մայրցամաքները և օվկիանոսները: • Մեկնաբանել ինչ է հորիզոնը և հորիզոնի գիծը: • Ցույց տալ հորիզոնի հիմնական և միջանկյալ կողմերը և կողմնորոշվել դրանցով, կարողանալ օգտվել կողմնացույցից: • Հիշատակել հնում եղած որոշ նշանակալի քաղաքակրթությունների և ճանապարհորդությունների մասին տեղեկություններ: • Ճանաչել հայտնի ծովագնացներին, նկարագրել նրանց կատարած ճանապարհորդությունները: • Ներկայացնել ժամանակակից ճանապարհորդությունները տիեզերքում և հայտնի ժամանակակից տիեզերական սարքավորումները: 	
43.	114-115	Դաս 40 Հորիզոն, հորիզոնի կողմերը	1
44.		Գործնական աշխատանք 2	1
45.	117-120	Դաս 41 Ճանապարհորդությունները վաղ անցյալում	1
46.	121-124	Դաս 42 Ճանապարհորդությունները դեպի Հնդկաստան և Չինաստան:	1
47.		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք 3	1
48.	125-128	Դաս 43 Ամերիկայի հայտնագործումը	1
49.	130-131	Դաս 45 Ճանապարհորդությունները Աֆրիկայով	1
50.	132-135	Դաս 46 Ավստրալիայի հայտնագործումը	1
51.	136-139	Դաս 47 Անտարկտիդայի հայտնագործումն ու հետազոտումը	1
52.	140-144	Դաս 48 Շուրջերկրյա ճանապարհորդություններ	1
53.	145-148	Դաս 49 Ժամանակակից ճանապարհորդություններ օվկիանոսում:	1
54.	149-151	Դաս 50 Ժամանակակից ճանապարհորդություններ տիեզերքում	1

55.	152	Դաս 51 Կրկնություն	1
		Թեմա՝ Ես և հասարակությունը	
Նպատակ		<ul style="list-style-type: none"> • Ձևավորել իրավունքների և պարտականությունների փոխկապվածության, հասարակության մեջ օրենքների կարևորության մասին գիտելիքներ : • Ձևավորել մարդկային փոխհարաբերություններում հավասարության, արդարության, հանդուրժողակա նության և խաղաղության կարևորության գիտակցություն: • Ձևավորել ճիշտ և արդյունավետ շփմանն ու հաղորդակցմանն ուղղված համապատասխան վարքագիծ: 	
Վերջնարդյունքներ		<ul style="list-style-type: none"> • Ներկայացնել իրավունքները, պարտականությունները և դրանց փոխկապվածությունը: • Հիմնավորել ընկալումների բազմազանությունը հարգելու անհրաժեշտությունը: • Ներկայացնել իրավունքների շուրջ առաջացած բախումները խաղաղ ճանապարհով լուծելու ուղիներ: • Մեկնաբանել մարդկանց փոխհարաբերություններում հավասարության, արդարության, ազնվության, բարեկամության և խաղաղության կարևորությունը: • Հասկանալ և բացատրել հանդուրժողական վերաբերմունքի դրսևորման կարևորությունը տարբեր մարդկանց, կարծիքների և կարողությունների հանդեպ: • Նկարագրել, մեկնաբանել կարծրատիպերի և նախապաշարումների բացասական ազդեցությունը: • Ցուցաբերել ճիշտ հաղորդակցմանն ուղղված համապատասխան վարքագիծ: • Բացատրել, թե ինչ է խտրականությունը, երբ կարող է այն կիրառվել, նշել դրանց վնասները: • Ներկայացնել ապագայի մասին ունեցած պատկերացումները, ակնկալիքներ և կարծիքները: 	
56.	153-154	Դաս 52 Իրավունք և պարտականություն	1
57.	155-156	Դաս 53 Ժողովրդավարական հասարակություն	1
58.	157-159	Դաս 54-55 Իրավունքների շուրջ ծագած հակամարտություններ	1
59.	160-161	Դաս 56 Ինչպես ճիշտ հաղորդակցվել	1
60.	162-163	Դաս 57 Կարծրացած ընկալումներ: Հանդուրժողականություն	1
61	164-166	Դաս 58 Փոփոխությունները մարդու կյանքում	1
62.	167-168	Դաս 59 Մենք և ապագան	1
63.	170	Դաս 60-61 Ես արդեն գիտեմ:	1

64.		Կրկնություն	1
65.		Թեմատիկ գրավոր աշխատանք 4	1
66.		Ամփոփում	1
67.		Ամփոփում	1
68.		Անցածի կրկնություն	1